

Αναζητήσεις στη Φυσική Αγωγή & τον Αθλητισμό
Τόμος 11 (2), 14 - 33
Δημοσιεύτηκε: Μάιος 2013

Inquiries in Sport & Physical Education
Volume 11 (2), 14 - 33
Released: May 2013

www.pe.uth.gr/emag

ISSN 1790-3041

Εφαρμογή και Αξιολόγηση του Μαθήματος Πρακτική Άσκηση στα Σχολεία στο ΤΕΦΑΑ Θεσσαλίας

Θεοφάνης Σίμου, Χαράλαμπος Κρομμύδας, & Αθανάσιος Παπαϊωάννου
ΤΕΦΑΑ, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας

Περίληψη

Παρά την κοινή ομολογία ότι η πρακτική άσκηση (ΠΑ) αποτελεί το πολυτιμότερο και το πιο διαδεδομένο εκπαιδευτικό μέσο προετοιμασίας των φοιτητών φυσικής αγωγής (ΦΑ), η ελληνική βιβλιογραφία σ' αυτό το επιστημονικό πεδίο είναι πολύ περιορισμένη. Στην προσπάθειά της να καλύψει αυτό το κενό, η παρούσα έρευνα είχε σκοπό να παρουσιάσει τα στοιχεία από το σχεδιασμό, την εφαρμογή και αξιολόγηση της ΠΑ φοιτητών του ΤΕΦΑΑ Θεσσαλίας κατά το ακαδημαϊκό έτος 2009 - 2010. Το δείγμα αποτελούνταν από 39 τεταρτοετείς φοιτητές και φοιτήτριες ΦΑ. Κάθε φοιτητής ανέλαβε τη διδασκαλία του μαθήματος της ΦΑ σε ένα τμήμα της Α/θμιας και της Β/θμιας εκπαίδευσης για ένα εξάμηνο, συμβουλευόμενος τον Οδηγό Πρακτικής Άσκησης που είχε συνταχθεί για τις ανάγκες του μαθήματος. Τη διαδικασία της διδασκαλίας επέβλεπαν ο διορισμένος καθηγητής ΦΑ του σχολείου και ένας επιβλέπων από το πανεπιστήμιο. Για την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας της ΠΑ χρησιμοποιήθηκαν ερωτηματολόγια με αποδεκτές ψυχομετρικές ιδιότητες. Συγκεκριμένα, αξιολογήθηκε η αντιλαμβανόμενη (α) ικανοποίηση και προσπάθεια των φοιτητών κατά την ΠΑ, (β) η αυτο-αποτελεσματικότητα των φοιτητών ως προς την εφαρμογή των κατάλληλων στρατηγικών διδασκαλίας, ως προς τη διοίκηση της τάξης και ως προς την εμπλοκή των μαθητών στο μάθημα και (γ) η αυτο-αποτελεσματικότητα των φοιτητών ως προς τη χρήση δασκαλοκεντρικών και μαθητοκεντρικών στιλ διδασκαλίας. Επιπλέον, αξιολογήθηκαν οι αντιλήψεις των φοιτητών για την υποστήριξη που έλαβαν από τους επιβλέποντες καθηγητές τους κατά τη διάρκεια της ΠΑ και για την καταλληλότητα του υποστηρικτικού υλικού. Από τα αποτελέσματα φάνηκε πως το μάθημα *Πρακτική Άσκηση στα Σχολεία* πέτυχε σ' ένα μεγάλο βαθμό τους στόχους του, αφού οι φοιτητές βελτίωσαν στατιστικώς σημαντικά την αυτο-αποτελεσματικότητά τους στην εφαρμογή των κατάλληλων στρατηγικών διδασκαλίας ($t_{34} = -2.21, p < .05$), στην αποτελεσματική διοίκηση της τάξης ($t_{34} = -2.90, p < .01$) και στη χρήση των μαθητοκεντρικών στιλ διδασκαλίας ($t_{34} = -2.30, p < .05$). Ακόμη, θετικές φάνηκαν πως ήταν και οι αντιλήψεις των φοιτητών σε σχέση με την υποστήριξη που έλαβαν από τους καθηγητές τους, καθώς και σε σχέση με την καταλληλότητα και χρησιμότητα του Οδηγού Πρακτικής Άσκησης. Συμπερασματικά, το μάθημα *Πρακτική Άσκηση στα Σχολεία* πέτυχε σ' ένα μεγάλο βαθμό τους στόχους του, ωστόσο σημαντικές είναι οι προκλήσεις που πρέπει να αντιμετωπίσει ακόμη, σύμφωνα με τις διεθνείς τάσεις και τις προοπτικές του μέλλοντος.

Λέξεις κλειδιά: *πρακτική άσκηση, φυσική αγωγή*

Implementation and Evaluation of Pre - Service Teachers' Practicum in Department of Physical Education at University of Thessaly

Theofanis Simou, Charalampos Kromidas, & Athanasios Papaioannou
Department of Physical Education and Sports Sciences, University of Thessaly, Trikala, Hellas

Abstract

School-based practicum is considered to be one of the most important elements of a Physical Education

(PE) Teacher's Education program. The current study aimed to present data from the implementation and evaluation of the University of Thessaly's practicum course (2009-2010). Participants were 39 undergraduate PE student teachers. For a six month period, each student had been assigned to teach PE lessons in two elementary or secondary school classes. During their practice, student teachers were consulted to a Practicum Guide and they were being supervised by university experts and schools' in-service PE teachers. For the evaluation of the program, participants responded anonymously to questionnaires with acceptable psychometric properties. Particularly, students' (a) enjoyment and effort, (b) sense of efficacy in instructional practices, in classroom management, and in student engagement, and (c) self-efficacy in student-centered and in teacher-centered teaching styles were assessed. Moreover, students' perceptions about the support they received from their supervisors and the Practicum Guide appropriateness were evaluated. Students increased their sense of efficacy in instructional strategies ($t_{34} = -2.21, p < .05$), in classroom management ($t_{34} = -2.90, p < .01$) and for using student-centered teaching styles ($t_{34} = -2.30, p < .05$). Moreover, pre-service students seemed to have positive perceptions regarding the support they received from their supervisors and the Practicum Guide appropriateness and usefulness. It seems that this course accomplished most of its goals. However, there are still many challenges to deal with in the future.

Key words: *practicum, physical education, internship, practice teaching*

Εισαγωγή

Η πρακτική άσκηση (ΠΑ) στα σχολεία αποτελεί παγκοσμίως ένα από τα πιο διαδεδομένα εκπαιδευτικά μέσα της προετοιμασίας των φοιτητών (Farrell, 2008; Wright, 1999), αφού οι εμπειρίες που αποκομίζουν οι μελλοντικοί καθηγητές φυσικής αγωγής (ΦΑ) θεωρούνται συχνά από τους ίδιους ως οι πολυτιμότερες για την μετέπειτα διδασκαλία τους σύμφωνα με τους Richardson και Koehler (όπως αναφέρεται από τον LaMaster, 2001). Ο Wright (1999) σε μία συγκριτική μελέτη περιγράφει λεπτομερώς τη δομή, τη διάρκεια και την εφαρμογή των προγραμμάτων ΠΑ φυσικής αγωγής σε τρεις διαφορετικές χώρες (Αγγλία, Αμερική, Σιγκαπούρη). Στην Αγγλία, οι φοιτητές εισάγονται στην ΠΑ κατά τη διάρκεια της συμπληρωματικής μεταπτυχιακής τους εκπαίδευσης που διαρκεί ένα έτος, ενώ ταυτόχρονα παρακολουθούν περιοδικές διαλέξεις και σεμινάρια που συνολικά καταλαμβάνουν τις 12 από τις 36 εβδομάδες. Στη Σιγκαπούρη, οι φοιτητές χωρίς καμία προηγούμενη εμπειρία εισάγονται απ' ευθείας στην ΠΑ, ενώ στην Αμερική οι φοιτητές τα πρώτα τρεισήμισι χρόνια λαμβάνουν ένα μεγάλο φάσμα θεωρητικών και πρακτικών γνώσεων και ξεκινούν την ΠΑ το τελευταίο εξάμηνο. Η χρονική διάρκεια της ΠΑ είναι 8-16 εβδομάδες στην Αμερική, 5 εβδομάδες στη Σιγκαπούρη και 24 εβδομάδες στην Αγγλία. Οι φοιτητές στη Σιγκαπούρη και στην Αμερική συνεργάζονται με τους διορισμένους καθηγητές του σχολείου, ενώ ο επιβλέπων καθηγητής του πανεπιστημίου έχει τη μεγαλύτερη ευθύνη για την αξιολόγησή τους. Αντιθέτως, στην Αγγλία τον κύριο ρόλο για την αξιολόγηση των φοιτητών έχουν οι διορισμένοι καθηγητές των σχολείων. Τέλος, στη Σιγκαπούρη και περιστασιακά και στην Αγγλία, κάθε φοιτητής έχει κι έναν συμφοιτητή του που διδάσκει στο ίδιο σχολείο, κάτι που δεν συμβαίνει στην Αμερική (Wright, 1999).

Η ΠΑ στα σχολεία συμπεριλαμβάνεται και στον οδηγό σπουδών όλων των ΤΕΦΑΑ της Ελλάδας και διεξάγεται ως επί των πλείστων κατά τη διάρκεια του 3ου ή του 4ου έτους. Η συνήθης πρακτική που εφαρμόζεται από τα περισσότερα ΤΕΦΑΑ στα προγράμματα ΠΑ είναι να σχεδιάζουν οι φοιτητές τα ημερήσια πλάνα και συνοδευόμενοι από έναν επιβλέποντα καθηγητή του πανεπιστημίου, να εφαρμόζουν ένα μικρό αριθμό ωριαίων διδασκαλιών σε μικρές ομάδες μαθητών ενός σχολικού τμήματος, ενώ οι υπόλοιποι φοιτητές παρατηρούν και αξιολογούν τους διδάσκοντες συμφοιτητές τους (Οδηγός Προπτυχιακών Σπουδών του ΤΕΦΑΑ του ΕΚΠΑ; Οδηγός Σπουδών ΤΕΦΑΑ Θεσσαλονίκης; ΤΕΦΑΑ Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης; Οδηγός Σπουδών ΤΕΦΑΑ Σερρών). Παρ' ότι η παραπάνω διαδικασία μπορεί να αποδειχθεί ιδιαίτερα χρήσιμη κατά τη πρώτη επαφή των φοιτητών ΦΑ με τις πραγματικές συνθήκες διδασκαλίας, ωστόσο δεν δημιουργεί τις κατάλληλες συνθήκες για την ανάπτυξη της αυτονομίας, της αυτενέργειας και για την ανάληψη από μέρους των φοιτητών της πλήρους ευθύνης για τη διδασκαλία και την πρόοδο των μαθητών τους. Γι αυτό και οι φοιτητές του ΤΕΦΑΑ Θεσσαλίας, αφού αποκτήσουν την κατάλληλη θεωρητική κατάρτιση για τη διδασκαλία της ΦΑ μέσα από μία σειρά προπαρασκευαστικών μαθημάτων στα πρώτα έτη των σπουδών τους, και αφού έρθουν για πρώτη φορά σε επαφή με τις πραγματικές συνθήκες διδασκαλίας μέσα από τα μαθήματα *Διδακτική στα σχολεία Ι και ΙΙ* κατά το δεύτερο έτος, αναλαμβάνουν μέσα από το μάθημα *Πρακτική Άσκηση στα Σχολεία* κατά το τέταρτο έτος τη διδασκαλία της ΦΑ, σε ένα ολόκληρο τμήμα της Α/θμιας και της Β/θμιας εκπαίδευσης, για ένα εξάμηνο (οδηγός σπουδών του ΤΕΦΑΑ Θεσσαλίας, 2008). Ο σκοπός της *Πρακτικής Άσκησης στα Σχολεία* κατά το τέταρτο έτος είναι η ανάπτυξη της αυτοπεποίθησης και της αυτο-

αποτελεσματικότητας των φοιτητών στη διδασκαλία σύγχρονης διδακτικής ύλης της ΦΑ, υιοθετώντας μαθητοκεντρικές μεθόδους διδασκαλίας.

Το θεωρητικό πλαίσιο της παρούσας έρευνας αποτέλεσαν δύο σημαντικές θεωρίες που εδώ και δεκαετίες έχουν συνεισφέρει σε μεγάλο βαθμό στην ερμηνεία της ανθρώπινης συμπεριφοράς: η θεωρία του *αυτό - καθορισμού* (Deci & Ryan, 1985) και η *κοινωνική-γνωστική* θεωρία (Bandura, 1997). Κυρίαρχη έννοια στην θεωρία του αυτο-καθορισμού είναι η έννοια της παρακίνησης. Σύμφωνα με τους Deci και Ryan (1985), τρεις είναι οι κύριοι τύποι της παρακίνησης: (α) η εσωτερική, η οποία ωθεί στην ενασχόληση με μία δραστηριότητα για τη χαρά και ευχαρίστηση που πηγάζει από την ίδια τη δραστηριότητα (β) η εξωτερική, που οδηγεί σε δραστηριότητες με σκοπό να αποκτηθεί κάποια εξωτερική αμοιβή ή να αποφευχθεί κάποια αρνητική κριτική και (γ) η έλλειψη παρακίνησης, που χαρακτηρίζει ένα άτομο που δεν βρίσκει κανένα σκοπό για να ενασχοληθεί με μία συγκεκριμένη δραστηριότητα, κυρίως γιατί νοιώθει ότι δεν μπορεί να ανταποκριθεί επιτυχώς σ' αυτή. Μάλιστα, οι προαναφερθέντες τύποι της παρακίνησης έχουν πολυδιάστατη δομή (Vallerand, 1997) και βρίσκονται σε μία συνέχεια (Deci & Ryan, 1985). Έτσι, ανάλογα με το κατά πόσο ένα άτομο τείνει προς το μέρος της εσωτερικής παρακίνησης, τόσο περισσότερο αυτο-καθοριζόμενο θεωρείται (Deci & Ryan, 1985). Τα θετικότερα αποτελέσματα απορρέουν από την εσωτερική παρακίνηση, ενώ τα πιο αρνητικά από την εξωτερική και την έλλειψη παρακίνησης (Deci & Ryan, 1985; Vallerand, 1997). Σε μία έρευνα που διεξήχθη σε 204 καθηγητές ΦΑ της Αγγλίας, διαπιστώθηκε πως οι περισσότερο αυτο-καθοριζόμενοι καθηγητές ΦΑ παρείχαν στους μαθητές τους μεγαλύτερη βοήθεια και υποστήριξη, τους έδιναν περισσότερες λογικές επεξηγήσεις και ενδιαφέρονταν να τους κατανοήσουν περισσότερο (Taylor, Ntoumanis & Standage, 2008). Παρομοίως, σε μία έρευνα στην οποία συμμετείχαν 4.242 φοιτητές που προορίζονταν για το επάγγελμα του εκπαιδευτικού στη Σιγκαπούρη, αποκαλύφθηκε πως οι περισσότερο αυτο-καθοριζόμενοι απ' αυτούς είχαν μεγαλύτερη αυτο-πεποίθηση να διδάξουν το εθνικό αναλυτικό πρόγραμμα της Σιγκαπούρης και ήταν περισσότερο ικανοποιημένοι από τα επιμορφωτικά σεμινάρια που είχαν παρακολουθήσει (Wang & Liu, 2008). Κατά συνέπεια, η αύξηση της εσωτερικής παρακίνησης των φοιτητών ΦΑ κατά την πρακτική τους άσκηση πρέπει να αποτελεί επιδιωκόμενο στόχο από τα προγράμματα ΠΑ και η αξιολόγησή της μπορεί να παρέχει σημαντικές πληροφορίες για την αποτελεσματικότητά τους.

Από την πλευρά της κοινωνικής-γνωστικής θεωρίας, η αυτο-αποτελεσματικότητα αποτελεί μία εξίσου σημαντική έννοια (Bandura, 1997). Ως αυτο-αποτελεσματικότητα των εκπαιδευτικών αναφέρεται ο βαθμός στον οποίο οι διδάσκοντες πιστεύουν ότι μπορούν να επηρεάσουν με θετικό τρόπο τη μάθηση των μαθητών/τριών τους (Woolfolk Hoy, 2000). Έχει διαπιστωθεί μάλιστα, πως οι εκπαιδευτικοί με χαμηλή αντίληψη της αυτο-αποτελεσματικότητάς τους τείνουν να αποφεύγουν δραστηριότητες που υπερβαίνουν τις δυνατότητές τους, ενώ αντίθετα εκπαιδευτικοί με υψηλή αντίληψη της αυτο-αποτελεσματικότητάς τους συμμετέχουν σε δράσεις που τις θεωρούν πιο προκλητικές (Schunk, 1989). Σε άλλες έρευνες έχει διαπιστωθεί πως υπάρχει θετική σχέση ανάμεσα στην αυτο-αποτελεσματικότητα των εκπαιδευτικών και στην απόδοση των μαθητών/τριών τους (Caprara, Barbaranelli, Steca, & Malone, 2006; Schunk, 1989). Επιπλέον, η αντίληψη που αναπτύσσουν οι φοιτητές για την αυτο-αποτελεσματικότητά τους κατά τα χρόνια των σπουδών τους, τείνει να εδραιωθεί και δεν είναι και τόσο εύκολο να μεταβληθεί στο μέλλον (Woolfolk Hoy, 2000). Ως εκ τούτου, η αύξηση της αυτο-αποτελεσματικότητας των φοιτητών ΦΑ πρέπει να αποτελεί έναν από τους κύριους στόχους των προγραμμάτων ΠΑ, γι' αυτό και η αξιολόγησή της κρίνεται ιδιαίτερα χρήσιμη.

Στη διεθνή βιβλιογραφία υπάρχουν αρκετά ερευνητικά δεδομένα που έχουν αποδείξει τη θετική επίδραση της ΠΑ στην αύξηση της αυτο-αποτελεσματικότητας των φοιτητών σε σχέση με τη διδασκαλία της ΦΑ (Carney & Chedzoy, 1998; Chedzoy, 2000; Gurvitsch & Metzler, 2009; Humphries & Ashy, 2006). Ωστόσο, σε μία πρόσφατη ανασκόπηση (Σίμου & Παπαϊωάννου, 2011) διαπιστώθηκε πως η αποτελεσματικότητα των προγραμμάτων ΠΑ μπορεί να επηρεαστεί από πολλούς παράγοντες, όπως: (α) οι σκέψεις, οι αντιλήψεις και τα προσωπικά βιώματά του κάθε φοιτητή, μπορούν να επηρεάσουν σε μεγάλο βαθμό τη διδακτική του πράξη (Hardy, 1999; Matanin & Collier, 2003; Ong'ondo & Jwan, 2009) (β) η ύπαρξη (ή η έλλειψη της) μιας καλά δομημένης συνεργασίας ανάμεσα στα μέλη της συνεργαζόμενης τριάδας (φοιτητής, εν' ενεργεία καθηγητής και ορισμένος επιβλέπωντας από το πανεπιστήμιο) μπορεί να επηρεάσει με αποτελεσματικό τρόπο ή να ζημιώσει τη μαθησιακή διαδικασία των φοιτητών ΦΑ κατά την ΠΑ (Ong'ondo & Jwan, 2009) και (γ) η αμοιβαία διδασκαλία των φοιτητών, οι οποίοι κατανεμημένοι σε ζευγάρια συνεργάζονται μεταξύ τους κατά την ΠΑ, έτσι ώστε όταν ο ένας διδάσκει, ο άλλος παρατηρεί και ανατροφοδοτεί το διδάσκοντα-συμφοιτητή του. Η αμοιβαία διδασκαλία μεταξύ των φοιτητών δίνει έμφαση στον ανα-στοχασμό και στην αυτο-αξιολόγηση και γι' αυτό αποτελεί μια ιδιαίτερα αποτελεσματική πρακτική (Britton & Anderson, 2010).

Η ελληνική βιβλιογραφία σχετικά με την ΠΑ των φοιτητών ΦΑ είναι πολύ περιορισμένη. Παρ' όλο που όλα τα ΤΕΦΑΑ της Ελλάδας συμπεριλαμβάνουν στο οδηγό σπουδών τους το μάθημα *Πρακτική Άσκηση στα Σχολεία*, τα στοιχεία που αφορούν στη δομή, στην εφαρμογή και στην αποτελεσματικότητα των προγραμμά-

των αυτών δεν αποτελούν συνήθως αντικείμενο ερευνητικής δραστηριότητας. Το κενό αυτό ήρθε να καλύψει η παρούσα έρευνα, που σκοπό είχε: (α) να παρουσιάσει τα στοιχεία από το σχεδιασμό, την εφαρμογή και αξιολόγηση του μαθήματος Πρακτική Άσκηση στα Σχολεία, που παρακολούθησαν οι τεταρτοετείς φοιτητές και φοιτήτριες του ΤΕΦΑΑ Θεσσαλίας κατά το ακαδημαϊκό έτος 2009 - 2010 και (β) να εντοπιστούν οι προκλήσεις που πρέπει να αντιμετωπίσει το μάθημα Πρακτική Άσκηση στα Σχολεία σύμφωνα με τις διεθνείς τάσεις και τις προοπτικές του μέλλοντος.

Μέθοδος και Διαδικασία

Συμμετέχοντες

Το δείγμα της παρούσας έρευνας αποτελούνταν από 39 φοιτητές και φοιτήτριες ΦΑ που παρακολούθησαν το μάθημα Πρακτική Άσκηση στα Σχολεία στο 4^ο έτος της φοίτησής τους, κατά το ακαδημαϊκό έτος 2009-2010. Οι 22 ήταν άνδρες και οι 19 ήταν γυναίκες. Οι 17 απ' αυτούς είχαν επιλέξει κατά το 3^ο - 4^ο έτος την Κατεύθυνση Αγωνιστικού Αθλητισμού και οι 22 την Κατεύθυνση Παιδαγωγικών - Ειδικής Αγωγής.

Σχεδιασμός - Διαδικασία

Θεωρητική προπαρασκευή και πρακτική άσκηση των φοιτητών κατά τα δύο πρώτα έτη

Σύμφωνα με τον οδηγό σπουδών του ΤΕΦΑΑ Θεσσαλίας (2008), οι φοιτητές κατά τη διάρκεια των δύο πρώτων χρόνων του προγράμματος σπουδών εισάγονται σε όλο το εύρος της αθλητικής επιστήμης (θεωρητική και πρακτική) και στα επόμενα δύο έτη επιλέγουν μία ειδικότητα, αποκλειστικά από μία συγκεκριμένη κατεύθυνση. Οι κατευθύνσεις του προγράμματος σπουδών είναι τρεις: (α) Κατεύθυνση Αγωνιστικού Αθλητισμού, (β) Κατεύθυνση Παιδαγωγικών - Ειδικής Αγωγής και (γ) Κατεύθυνση Υγείας-Αναψυχής και Οργάνωσης-Διοίκησης.

Το μάθημα *Πρακτική Άσκηση στα Σχολεία* του ΤΕΦΑΑ Θεσσαλίας διεξάγεται κατά τη διάρκεια των δύο τελευταίων εξαμήνων, αποτελεί ωστόσο τη συνέχεια μιας ζύμωσης που έχει ξεκινήσει από το 1ο έτος σπουδών και που ολοκληρώνεται στο τελευταίο, με βασικό στόχο την εφαρμογή της διδασκαλίας, αποκλειστικά και μόνο από τους φοιτητές στις πραγματικές συνθήκες του σχολείου. Έτσι, κατά τη διάρκεια του πρώτου έτους, οι φοιτητές αποκτούν μία βασική θεωρητική κατάρτιση σε θέματα διδακτικής και παιδαγωγικής της Φυσικής Αγωγής, παρακολουθώντας μαθήματα όπως «Παιδαγωγική της Φυσικής Αγωγής», «Αθλητική Ψυχολογία», «Διδασκαλία της Παιδαγωγικής Γυμναστικής», «Ψυχολογία της Φυσικής Αγωγής» (οδηγός σπουδών ΤΕΦΑΑ Θεσσαλίας, 2008).

Κατά τη διάρκεια του 2ου έτους και στα πλαίσια του μαθήματος *Διδακτική της Φυσικής Αγωγής Ι*, οι φοιτητές έχουν την ευκαιρία να έρθουν για πρώτη φορά σε επαφή με τις πραγματικές συνθήκες διδασκαλίας, διδάσκοντας στο σχολικό περιβάλλον της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, αλλά σε μικρότερες ομάδες μαθητών, υπό την επίβλεψη καθηγητών του πανεπιστημίου (οδηγός σπουδών ΤΕΦΑΑ Θεσσαλίας, 2008). Η τάξη συνήθως χωρίζεται σε δύο μέρη (8-12 μαθητές), δύο από τους φοιτητές διδάσκουν, ενώ οι υπόλοιποι παρατηρούν και αξιολογούν με τη χρήση πρωτόκολλων συστηματικής παρατήρησης. Για τις τρεις πρώτες εβδομάδες του χειμερινού εξαμήνου, ο στόχος των μαθημάτων είναι η σωστή *οργάνωση* του μαθήματος (σωστή χρησιμοποίηση του χώρου, των εγκαταστάσεων και του αθλητικού υλικού, κατάλληλη διάταξη των μαθητών κ.α.), για τις επόμενες τρεις εβδομάδες ο στόχος είναι η *μεγιστοποίηση του ενεργού χρόνου άσκησης*, ενώ για τις τελευταίες τρεις εβδομάδες οι φοιτητές εστιάζουν στην παροχή της κατάλληλης *ανατροφοδότησης*. Κατά τη διάρκεια του εαρινού εξαμήνου του δεύτερου έτους, οι φοιτητές συνεχίζουν την πρακτική τους άσκηση στα σχολεία της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, διδάσκοντας και πάλι σε μισά τμήματα (8-12 μαθητές), με στόχο την ανάπτυξη της *αυτονομίας* και *υπευθυνότητας* των μαθητών μέσα από την εφαρμογή κατάλληλων μαθητοκεντρικών μεθόδων διδασκαλίας, όπως για παράδειγμα της μεθόδου του μη αποκλεισμού, του αυτοελέγχου και της αμοιβαίας διδασκαλίας (οδηγός σπουδών ΤΕΦΑΑ Θεσσαλίας, 2008).

Η αξιολόγηση των φοιτητών σε όλα τα μαθήματα της πρακτικής άσκησης γίνεται με προκαθορισμένα κριτήρια. Συγκεκριμένα, αξιολογείται κατά πόσο οι φοιτητές είναι σε θέση: (α) να οργανώσουν μια σύντομη διδασκαλία σε ποσοστό 40%, (β) να σχεδιάσουν ένα ωριαίο πλάνο σε ποσοστό 40% και (γ) να παρατηρήσουν και να αναλύσουν κριτικά μία ωριαία διδασκαλία σε ποσοστό 20% (οδηγός σπουδών ΤΕΦΑΑ Θεσσαλίας, 2008).

Πρακτική άσκηση στα Σχολεία κατά το 4^ο έτος

Σκοπός του μαθήματος *Πρακτική Άσκηση στα Σχολεία στο 4^ο έτος*. Έχοντας αποκτήσει τη θεωρητική κατάρτιση των μαθημάτων του πρώτου έτους και τα πρακτικά εφόδια των μαθημάτων *Διδακτική της Φυσικής Αγωγής Ι και ΙΙ*

του δεύτερου έτους, οι τεταρτοετείς φοιτητές κλήθηκαν κατά την ακαδημαϊκή χρονιά 2009 – 2010, σύμφωνα με τον οδηγό σπουδών τους ΤΕΦΑΑ Θεσσαλίας (2008) να παρακολουθήσουν το μάθημα Πρακτική Άσκηση στα Σχολεία. Σκοπός της ΠΑ ήταν η ανάληψη από τη μεριά των φοιτητών πλήρους ευθύνης για τη διδασκαλία και την πρόοδο των μαθητών, η εξοικειωσή τους με τις πραγματικές σχολικές συνθήκες και η ανάπτυξη της αυτονομίας τους σε θέματα διδασκαλίας. Σημαντικός στόχος ήταν επίσης η ανάπτυξη της αυτοπεποίθησης και της αυτο-αποτελεσματικότητας των φοιτητών στη διδασκαλία σύγχρονης διδακτικής ύλης της ΦΑ, υιοθετώντας σύγχρονες και ως επί το πλείστον μαθητοκεντρικές μεθόδους διδασκαλίας που προάγουν την αυτενέργεια των μαθητών σε χώρους άσκησης και τους προετοιμάζουν για δια βίου άσκηση και επιτυχία στη ζωή.

Διαδικασία. Κάθε φοιτητής ανέλαβε τη διδασκαλία του μαθήματος της ΦΑ σε ένα τμήμα της Α/θμιας και της Β/θμιας εκπαίδευσης για ένα εξάμηνο. Σε κάθε μάθημα, ο φοιτητής χρειαζόταν να προσκομίζει το αναλυτικό σχέδιο μαθήματος με το συνοδευτικό υλικό του, καθώς και μία λίστα αυτο-παρατήρησης που σχεδίαζε ο ίδιος με σκοπό την ανάπτυξη των μετά-γνωστικών του δεξιοτήτων. Επιπρόσθετα, οι φοιτητές αυτο-αξιολογούσαν τη διδασκαλία τους με βάση τα ίδια κριτήρια με τα οποία αξιολογούνταν από τον επιβλέποντα καθηγητή τους και στη συνέχεια συζητούσαν με τους επιβλέποντές τους τις τυχόν διαφορές που προέκυπταν.

Εποπτεία. Τη διαδικασία της διδασκαλίας επέβλεπαν ο διορισμένος καθηγητής ΦΑ του σχολείου και ένας επιβλέπωντας καθηγητής από το πανεπιστήμιο. Ο ρόλος του διορισμένου καθηγητή ΦΑ περιοριζόταν στο να διευκολύνει το φοιτητή σε ζητήματα πρακτικής φύσεως (π.χ. παροχή εξοπλισμού, εγκαταστάσεων) και να πιστοποιεί μέσα από τη συμπλήρωση μίας προκαθορισμένης φόρμας (βλ. Παράρτημα Α) την παρουσία και τη σωστή προετοιμασία του φοιτητή για κάθε μάθημα. Ο ρόλος του επιβλέποντα από το πανεπιστήμιο ήταν καίριος. Παρατηρούσε τουλάχιστον έξι ωριαίες διδασκαλίες του φοιτητή, συμπληρώνοντας κάθε φορά μία φόρμα εργασιών (βλ. Παράρτημα Β) και μία αξιολόγησης (βλ. Παράρτημα Γ) και ανατροφοδοτούσε, ενθάρρυνε και καθοδηγούσε το φοιτητή μετά το πέρας της διδασκαλίας του.

Υποστηρικτικό υλικό. Για τις ανάγκες του μαθήματος είχε εκδοθεί ένας *Οδηγός Πρακτικής Άσκησης*, ο οποίος στην αρχή του εξαμήνου διανεμήθηκε στους φοιτητές και περιλάμβανε προτεινόμενα σχέδια μαθήματος με τις αντίστοιχες κάρτες κριτηρίων από το εθνικό αναλυτικό πρόγραμμα σπουδών της ΦΑ, οδηγίες και υποδείγματα για το σχεδιασμό λιστών αυτο-παρατήρησης (βλ. Παραρτήματα Δ1, Δ2 και Δ3) και πρότυπες λίστες αυτο-αξιολόγησης (βλ. Παράρτημα Ε). Ο οδηγός αυτός καθώς και όλα τα απαραίτητα έντυπα βρισκόνταν αναρτημένα σε ιστοσελίδα του πανεπιστημίου και ήταν στη διάθεση όλων των φοιτητών και καθηγητών.

Αξιολόγηση. Η αξιολόγηση του κάθε φοιτητή πραγματοποιούνταν από τους επιβλέποντες καθηγητές τους σύμφωνα με συγκεκριμένα κριτήρια: (α) το 50% της συνολικής βαθμολογίας αφορούσε στις διδασκαλίες του κάθε φοιτητή (β) το 40% στον προσωπικό του φάκελο (αναλυτικά σχέδια μαθημάτων με το συνοδευτικό τους υλικό, λίστες αυτο-παρατήρησης, φόρμες συμπληρωμένες από το διορισμένο καθηγητή ΦΑ, λίστες αυτο-αξιολόγησης) και (γ) το 10% προέκυπτε από τη συζήτηση με τον εν' ενεργεία καθηγητή ΦΑ του σχολείου. Επιπρόσθετα, οι φοιτητές αυτο-αξιολογούσαν τη διδασκαλία τους κάθε 3 – 4 μαθήματα με βάση τα ίδια κριτήρια με τα οποία αξιολογούνταν από τον καθηγητή τους και στη συνέχεια ανατροφοδοτούνταν από τους καθηγητές τους, συγκρίνοντας τα δεδομένα της αυτο-αξιολόγησης με αυτά της αξιολόγησης από τους καθηγητές τους.

Μετρήσεις

Με τη μέθοδο των ερωτηματολογίων αξιολογήθηκαν οι αντιλήψεις των φοιτητών για τους ανθρώπινους πόρους (επιβλέποντες καθηγητές του πανεπιστημίου) και για το υποστηρικτικό υλικό που παρέλαβαν στην αρχή του εξαμήνου (Οδηγός Πρακτικής Άσκησης). Επίσης, με τη μέθοδο των ερωτηματολογίων αξιολογήθηκε η επίδραση της ΠΑ στην εσωτερική παρακίνηση και στην αυτο-αποτελεσματικότητα των φοιτητών.

Όργανα μέτρησης. Η αξιολόγηση των αντιλήψεων των φοιτητών για τους ανθρώπινους πόρους (επιβλέποντες καθηγητές του πανεπιστημίου) και για το υποστηρικτικό υλικό που παρέλαβαν στην αρχή του εξαμήνου διεξήχθη ποσοτικά με τη χρήση ενός ερωτηματολογίου που συντάχθηκε για τις ανάγκες της παρούσας έρευνας. Συγκεκριμένα, στο τέλος της ΠΑ οι φοιτητές συμπλήρωσαν κλειστές ερωτήσεις, αξιολογώντας ανώνυμα την βοήθεια, την ανατροφοδότηση και την ενθάρρυνση που δέχονταν από τους επιβλέποντές τους, καθώς επίσης και πόσο κατανοητό και χρήσιμο ήταν το υποστηρικτικό υλικό του Οδηγού Πρακτικής Άσκησης που παρέλαβαν στην αρχή του εξαμήνου (βλ. Πίνακα 1).

Η αξιολόγηση της επίδρασης του μαθήματος Πρακτική Άσκηση στα Σχολεία στην εσωτερική παρακίνη-

ση και στην αυτο-αποτελεσματικότητα των φοιτητών πραγματοποιήθηκε με τη μέθοδο των ερωτηματολογίων. Με δύο κλίμακες της ελληνικής έκδοσης του Ερωτηματολογίου Εσωτερικών Κινήτρων (Intrinsic Motivation Inventory-IMI) των McAuley, Duncan και Tammen, (1989), το οποίο είχε σταθμιστεί στα ελληνικά δεδομένα και είχε επιδείξει πολύ καλές ψυχομετρικές ιδιότητες (Goudas, Dermitzaki & Bagiatis, 2000), αξιολογήθηκαν σε δύο χρονικές στιγμές του εξαμήνου (στην αρχή και στο τέλος) η αντιλαμβανόμενη (α) ικανοποίηση των φοιτητών από το μάθημα και (β) προσπάθεια που καταβάλλουν κατά το μάθημα. Το ερωτηματολόγιο ξεκινούσε με τη φράση «Το μάθημα Πρακτική Άσκηση στα Σχολεία...» και στη συνέχεια ακολουθούσαν 10 θέματα, τα οποία ανά πέντε συγκροτούσαν δύο παράγοντες του ερωτηματολογίου (α) αντιλαμβανόμενη ικανοποίηση των φοιτητών από την ΠΑ (π.χ. «...μου αρέσει πολύ») και (β) αντιλαμβανόμενη προσπάθεια των φοιτητών κατά την ΠΑ (π.χ. «...προσπαθώ πολύ κατά την διάρκεια του μαθήματος»). Οι απαντήσεις δόθηκαν σε πενταβάθμια κλίμακα τύπου Likert (1 = *διαφωνώ απόλυτα*, 5 = *συμφωνώ απόλυτα*).

Ακόμη, με το Ερωτηματολόγιο Αυτο-αποτελεσματικότητας του Εκπαιδευτικού (Ohio State Teacher Efficacy scale-OSTES) των Tschannen-Moran και Woolfolk Hoy (2001), το οποίο είχε σταθμιστεί στα ελληνικά δεδομένα και είχε επιδείξει πολύ καλές ψυχομετρικές ιδιότητες (Τσιγγίλης, 2005), αξιολογήθηκαν η αντιλαμβανόμενη αυτο-αποτελεσματικότητα των φοιτητών ως προς την (α) εφαρμογή των κατάλληλων στρατηγικών διδασκαλίας, (β) διοίκηση της τάξης και την (γ) εμπλοκή των μαθητών στο μάθημα. Το ερωτηματολόγιο ξεκινούσε με τη φράση «Σε ποιο βαθμό μπορείς να...» και στη συνέχεια ακολουθούσαν 15 θέματα, τα οποία ανά πέντε συγκροτούσαν τους τρεις παράγοντες της αντιλαμβανόμενης αυτο-αποτελεσματικότητας των φοιτητών ως προς την (α) εφαρμογή των κατάλληλων στρατηγικών διδασκαλίας (π.χ. «...εφαρμόζεις εναλλακτικές μεθόδους διδασκαλίας στην τάξη σου»), (β) διοίκηση της τάξης (π.χ. «... ανταποκριθείς σε ανυπάκουους μαθητές»), και την (γ) εμπλοκή των μαθητών στο μάθημα (π.χ. «...παρακινείς τους μαθητές που δείχνουν μειωμένο ενδιαφέρον»). Οι απαντήσεις δόθηκαν σε δεκαβάθμια κλίμακα τύπου Likert (1 = *καθόλου*, 10 = *μεγάλο*).

Τέλος, με το ερωτηματολόγιο Αυτο-αποτελεσματικότητας στα Στιλ Διδασκαλίας (Gorozidis & Papaioannou, 2011) αξιολογήθηκε η αντιλαμβανόμενη αυτο-αποτελεσματικότητα των φοιτητών ως προς την εφαρμογή των στιλ διδασκαλίας. Η κλίμακα ξεκινούσε με τη φράση «Πόσο σίγουρος/η είσαι ότι μπορείς να διδάξεις αποτελεσματικά με τα παρακάτω στιλ;» και στη συνέχεια ακολουθούσαν επτά διαφορετικά στιλ διδασκαλίας, από τα οποία τα τρία συγκροτούσαν τον παράγοντα δασκαλοκεντρικά στιλ {π.χ. «Παραγγέλματος (ο καθηγητής δίνει εντολές και οι μαθητές εκτελούν)»} και τα υπόλοιπα τέσσερα στιλ συγκροτούσαν τον παράγοντα μαθητοκεντρικά στιλ {π.χ. «Αμοιβαίο (ο ένας μαθητής εκτελεί, ο άλλος τον διορθώνει με τη βοήθεια κάρτας κριτηρίων)»}. Οι απαντήσεις δόθηκαν σε δεκαβάθμια κλίμακα τύπου Likert (1 = *δεν είμαι καθόλου σίγουρος/η*, 10 = *είμαι απόλυτα σίγουρος/η*).

Αποτελέσματα

Ψυχομετρικές ιδιότητες των ερωτηματολογίων

Κλίμακες για την υποστήριξη των καθηγητών και την καταλληλότητα του υποστηρικτικού υλικού. Στην κλίμακα με τις εννιά κλειστές ερωτήσεις που αφορούσαν στους επιβλέποντες καθηγητές του πανεπιστημίου και το υποστηρικτικό υλικό (υποδειγματικά σχέδια μαθήματος, υποδειγματικές λίστες παρατήρησης και λίστες αυτο-αξιολόγησης), πραγματοποιήθηκε διερευνητική παραγοντική ανάλυση (κύριων αξόνων-principal components), αφού το συγκεκριμένο ερωτηματολόγιο είχε συνταχθεί για τις ανάγκες της παρούσας έρευνας και δοκιμαζόταν για πρώτη φορά. Τα αποτελέσματα αποκάλυψαν την ύπαρξη δύο παραγόντων με ιδιοτιμή (eigenvalue) πάνω από 1, που εξηγούσαν το 82.6 της συνολικής διακύμανσης. Επειδή οι παράγοντες συσχετίζονταν μεταξύ τους, τα αποτελέσματα προέρχονται μετά από πλάγια περιστροφή αξόνων (βλ. Πίνακα 1).

Στον πρώτο παράγοντα, που εξηγούσε το 60% της συνολικής διακύμανσης, είχαν υψηλές φορτίσεις (πάνω από .90) τα τρία θέματα που αξιολογούσαν την ανατροφοδότηση, τη βοήθεια και την ενθάρρυνση από τους επιβλέποντες καθηγητές του Πανεπιστημίου. Ο παράγοντας αυτός ονομάστηκε «Υποστήριξη Καθηγητή». Η ανάλυση αξιοπιστίας της κλίμακας Υποστήριξη Καθηγητή είχε υψηλό συντελεστή $\alpha = .93$. Όλα τα θέματα συμβάλλουν θετικά στη βελτίωση αξιοπιστίας της κλίμακας (βλ. Πίνακα 1).

Στον δεύτερο παράγοντα, που εξηγούσε το 23% της συνολικής διακύμανσης, είχαν υψηλές φορτίσεις (πάνω από .74) τα έξι θέματα που αφορούσαν στο πόσο κατανοητό και χρήσιμο ήταν το υποστηρικτικό υλικό (υποδειγματικά σχέδια μαθήματος, υποδειγματικές λίστες παρατήρησης και λίστες αυτο-αξιολόγησης). Ο παράγοντας αυτός ονομάστηκε «Καταλληλότητα Υποστηρικτικού Υλικού». Η ανάλυση αξιοπιστίας της κλίμακας Καταλληλότητα Υποστηρικτικού Υλικού είχε υψηλό συντελεστή $\alpha = .94$. Όλα τα θέματα συμβάλλουν θετικά στη βελτίωση αξιοπιστίας της κλίμακας (βλ. Πίνακα 1).

Πίνακας 1. Αποτελέσματα από τη διερευνητική παραγοντική ανάλυση των κλιμάκων για τους επιβλέποντες καθηγητές του πανεπιστημίου και το υποστηρικτικό υλικό

	Παράγοντες		h ²
	1	2	
Πόσο επαρκής ήταν η ανατροφοδότηση που σας έδινε ο επιβλέπων καθηγητής αναφορικά με τη διδασκαλία σας;	.908		.795
Γενικά, πόσο σας βοήθησε ο επιβλέπων καθηγητής ώστε να γίνετε πιο αποτελεσματικοί διδασκαλία σας;	.957		.937
Πόσο σας ενθάρρυνε ο επιβλέπων καθηγητής κατά τη διάρκεια του μαθήματος Πρακτική Άσκηση στα Σχολεία;	.899		.859
Πόσο κατανοητό ήταν το υποστηρικτικό υλικό που παραλάβατε στην αρχή;			
1. υποδειγματικά σχέδια μαθήματος		.910	.873
2. υποδειγματικές λίστες αυτο-παρατήρησης		.741	.779
3. λίστες αυτο-αξιολόγησης		.873	.696
Πόσο σας βοήθησε το υποστηρικτικό υλικό που παραλάβατε στην αρχή;			
1. υποδειγματικά σχέδια μαθήματος		.883	.842
2. υποδειγματικές λίστες αυτο-παρατήρησης		.858	.863
3. λίστες αυτο-αξιολόγησης		.926	.789
Ποσοστό διακύμανσης που ερμηνεύεται από τους παράγοντες	60	23	
Συντελεστής εσωτερικής συνοχής α του Cronbach	.93	.94	

Σημείωση : Φορτίσεις χαμηλότερες από .30 δεν παρουσιάζονται

Κλίμακες αναλαμβανόμενης ικανοποίησης, αντιλαμβανόμενης προσπάθειας και αντιλαμβανόμενης αυτο-αποτελεσματικότητας. Όπως προαναφέρθηκε, όλες οι κλίμακες που χρησιμοποιήθηκαν στην παρούσα μελέτη είχαν σταθμιστεί στα ελληνικά δεδομένα σε προγενέστερες έρευνες και είχαν επιδείξει πολύ καλές ψυχομετρικές ιδιότητες. Ωστόσο, η αξιοπιστία τους ελέγχθηκε και στην παρούσα έρευνα και στον Πίνακα 2 αναφέρονται οι δείκτες εσωτερικής συνοχής Cronbach's α , οι οποίοι κυμάνθηκαν από .69 έως .92 και κρίθηκαν σε αποδεκτά επίπεδα. Εξαιρέση αποτέλεσε η κλίμακα της αντιλαμβανόμενης αυτο-αποτελεσματικότητας ως προς την εμπλοκή των μαθητών στο μάθημα, η οποία ενώ στην αρχική μέτρηση είχε αποδεκτό συντελεστή $\alpha = .66$, στην τελική είχε πολύ χαμηλό συντελεστή $\alpha = .50$, γι' αυτό και αποκλείστηκε από την ανάλυση των αποτελεσμάτων.

Πίνακας 2. Αποτελέσματα ανάλυσης αξιοπιστίας των κλιμάκων κατά την αρχική και τελική μέτρηση

Παράγοντας	Cronbach's α αρχικής μέτρησης	Cronbach's α τελικής μέτρησης
Αντιλαμβανόμενη ικανοποίηση από την ΠΑ	.84	.92
Αντιλαμβανόμενη προσπάθεια κατά την ΠΑ	.69	.86
Αντιλαμβανόμενη αυτο-αποτελεσματικότητα ως προς την εφαρμογή των κατάλληλων στρατηγικών διδασκαλίας	.75	.75
Αντιλαμβανόμενη αυτο-αποτελεσματικότητα ως προς τη διοίκηση της τάξης	.82	.79
Αντιλαμβανόμενη αυτο-αποτελεσματικότητα ως προς την εμπλοκή των μαθητών στο μάθημα	.66	.50
Αντιλαμβανόμενη αυτο-αποτελεσματικότητα ως προς τα δασκαλοκεντρικά στίλ διδασκαλίας	.79	.82
Αντιλαμβανόμενη αυτο-αποτελεσματικότητα ως προς τα μαθητοκεντρικά στίλ διδασκαλίας	.85	.83

Κύριες αναλύσεις

Υποστήριξη καθηγητών και καταλληλότητα υποστηρικτικού υλικού. Από την επεξεργασία των περιγραφικών στατιστικών στοιχείων (βλ. Πίνακα 3) προέκυψε πως οι φοιτητές αξιολόγησαν την υποστήριξη που είχαν από τους επιβλέποντες καθηγητές τους ($M = 5.00$, $SD = 1.51$) ως μάλλον υψηλή. Σχετικά υψηλά ήταν και τα σκορ για την καταλληλότητα του υποστηρικτικού υλικού ($M = 5.07$, $SD = 1.07$). Για την αξιολόγησή τους χρησιμοποιήθηκε 7/θμια κλίμακα τύπου Likert (1 = καθόλου, 7 = απόλυτα).

Πίνακας 3. Αξιολόγηση της υποστήριξης των επιβλεπόντων καθηγητών και της καταλληλότητας του υποστηρικτικού υλικού

	<i>N</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>	Εύρος κλίμακας
Υποστήριξη καθηγητών	32	5.00	1.51	1-7
Καταλληλότητα υποστηρικτικού υλικού	32	5.07	1.07	1-7

Αξιοσημείωτο είναι πως από τα εννιά θέματα που συγκροτούσαν τους δύο παραπάνω παράγοντες, το χαμηλότερο σκορ δόθηκε από τους φοιτητές σ' αυτό που αφορά στην ενθάρρυνση από τον επιβλέποντα καθηγητή ($M = 4.75$, $SD = 1.63$). Από την άλλη μεριά, στις υψηλότερες θέσεις ήταν η βοήθεια που ένοιωσαν ότι τους πρόσφερε η χρήση των λιστών αυτο-αξιολόγησης ($M = 5.22$, $SD = 1.16$).

Paired t-tests. Για να διερευνηθεί η επίδραση της ΠΑ στην αντιλαμβανόμενη αυτο-αποτελεσματικότητα των φοιτητών από την αρχική στην τελική μέτρηση, εφαρμόστηκαν *paired t - tests* για ζευγαρωτές παρατηρήσεις (βλ. Πίνακα 4) και στατιστικώς σημαντικές διαφορές προέκυψαν στις μεταβλητές της αντιλαμβανόμενης αυτο-αποτελεσματικότητας ως προς την:

- α) Αντιλαμβανόμενη προσπάθεια, $t_{34} = -1.98$, $p < .057$
- β) Εφαρμογή των κατάλληλων στρατηγικών διδασκαλίας, $t_{34} = -2.21$, $p < .05$
- γ) Διοίκηση της τάξης, $t_{34} = -2.90$, $p < .01$
- δ) Χρήση μαθητοκεντρικών στιλ διδασκαλίας, $t_{34} = -2.30$, $p < .05$

Πίνακας 4. Βελτίωση της αυτο-αποτελεσματικότητας των φοιτητών μετά από την πρακτική άσκηση σύμφωνα με τα *paired t-tests*

	αρχική μέτρηση <i>M (SD)</i>	τελική μέτρηση <i>M (SD)</i>	<i>t</i>	<i>df</i>
Αντιλαμβανόμενη προσπάθεια	4.00 (.43)	4.18 (.59)	-1.98*	34
Εφαρμογή των κατάλληλων στρατηγικών διδασκαλίας	7.82 (.83)	8.10 (.76)	-2.21*	34
Διοίκηση της τάξης	7.89 (.79)	8.31 (.79)	-2.90**	34
Χρήση μαθητοκεντρικών στιλ διδασκαλίας	6.97 (1.66)	7.59 (1.21)	-2.30*	34

** $p < .01$, * $p < .057$

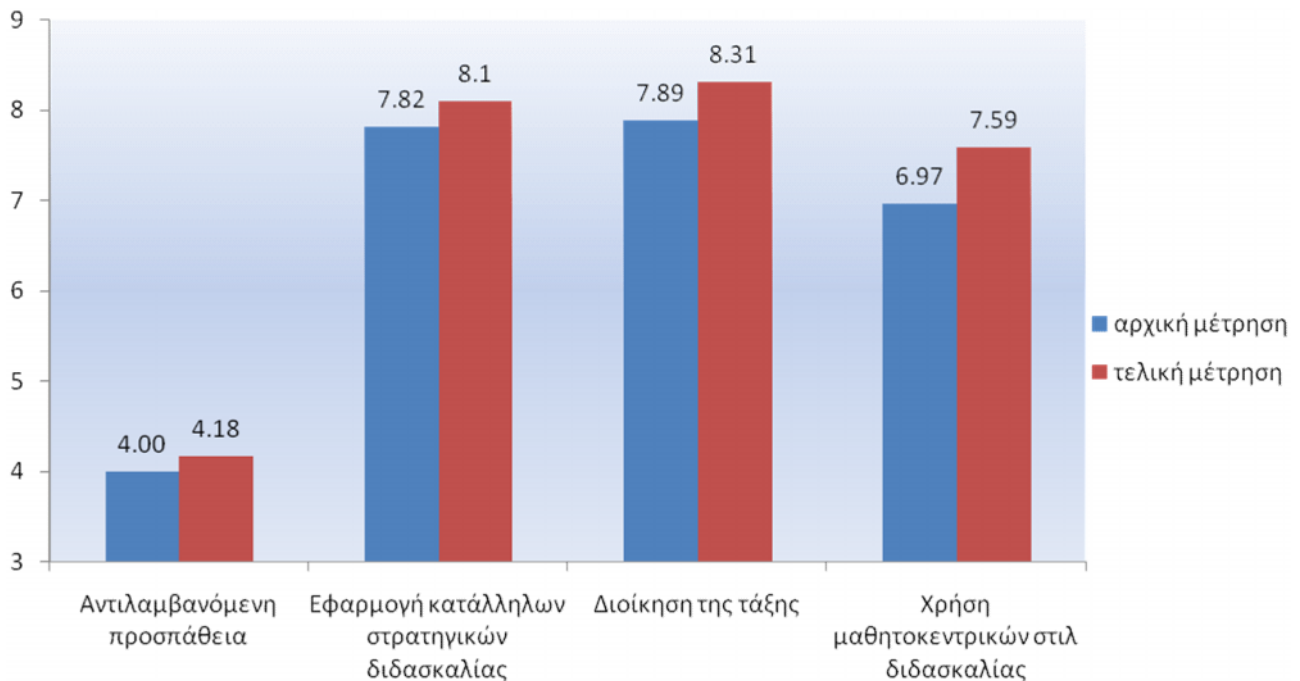
Αντιθέτως, στατιστικά σημαντικές διαφορές ανάμεσα στην αρχική και την τελική μέτρηση δεν βρέθηκαν στην ικανοποίηση των φοιτητών από την ΠΑ και στην αυτο-αποτελεσματικότητά τους ως προς τη χρήση των δασκαλοκεντρικών στιλ διδασκαλίας. Ακόμη, από τις αναλύσεις διακύμανσης δεν βρέθηκαν στατιστικά σημαντικές διαφορές σε καμία από τις εξαρτημένες μεταβλητές ανάμεσα στους άνδρες και στις γυναίκες, καθώς και ανάμεσα στους φοιτητές της Κατεύθυνσης Αγωνιστικού Αθλητισμού και τους φοιτητές της Κατεύθυνσης Παιδαγωγικών - Ειδικής Αγωγής.

Συζήτηση

Από τα αποτελέσματα φάνηκε πως το μάθημα Πρακτική Άσκηση στα Σχολεία πέτυχε σ' ένα μεγάλο βαθμό τους στόχους του, αφού οι φοιτητές αντιλήφθηκαν ότι βελτίωσαν τη διδασκαλία τους, καθώς αυξήθηκε η αυτο-αποτελεσματικότητά τους ως προς τη διοίκηση της τάξης και ως προς την εφαρμογή των κατάλληλων στρατηγικών διδασκαλίας (βλ. Σχήμα 1). Ένα ακόμη ενθαρρυντικό εύρημα αποτελεί και η αύξηση της

αυτο-αποτελεσματικότητάς τους στη χρήση των μαθητοκεντρικών στη διδασκαλία (αμοιβαίο, αυτοελέγχου, μη αποκλεισμού και πρωτοβουλίας), κάτι που αποτελούσε από την αρχή μία από τις κύριες επιδιώξεις του μαθήματος (βλ. Σχήμα 1). Τα παραπάνω αποτελέσματα έρχονται σε συμφωνία με αυτά προγενέστερων ερευνών, στις οποίες διαπιστώθηκε: (α) αύξηση της αυτο-αποτελεσματικότητας ως προς της διδασκαλία αντικειμένων ΦΑ στους περισσότερους από τους 183 απόφοιτους ΦΑ μετά από το τέλος της ΠΑ (Humphries & Ashy, 2006) και (β) αύξηση της διδακτικής αυτο-αποτελεσματικότητας των φοιτητών μετά το τέλος της ΠΑ (Carney & Chedzoy, 1998; Gurvitsch & Metzler, 2009). Από την άλλη μεριά, φαίνεται ότι η ικανοποίηση των φοιτητών δεν αυξήθηκε κατά τη διάρκεια της ΠΑ, πιθανόν λόγω των δυσκολιών που αντιμετώπισαν σε σχέση με την υλικοτεχνική υποδομή των σχολείων, αλλά κυρίως λόγω της δυσφορίας που ένιωσαν από την υποχρέωση τους να συμπληρώνουν τις ίδιες λίστες σε κάθε μάθημα για έξι μήνες. Τέλος, η αυτο-αποτελεσματικότητα τους στη χρήση δασκαλοκεντρικών στη διδασκαλία δεν βελτιώθηκε, είτε γιατί τις συγκεκριμένες μεθόδους τις γνώριζαν εκ' των προτέρων, είτε γιατί στα περισσότερα μαθήματα απαιτούνταν η εφαρμογή μαθητοκεντρικών στη διδασκαλία.

Σχήμα 1. Βελτίωση της αυτο-αποτελεσματικότητας των φοιτητών κατά την πρακτική τους άσκηση σύμφωνα με τα paired *t* - tests

Εκτός από την παρατηρούμενη αύξηση της αντιλαμβανόμενης αυτο-αποτελεσματικότητας των φοιτητών μετά την ΠΑ, θετικές φάνηκαν να είναι και οι αντιλήψεις τους σε σχέση με την υποστήριξη που έλαβαν από τους καθηγητές τους, καθώς και σε σχέση με την καταλληλότητα και χρησιμότητα του υποστηρικτικού υλικού που παρέλαβαν. Μάλιστα, το γεγονός ότι η συμπλήρωση της λίστας αυτο-αξιολόγησης εκτιμήθηκε από τους φοιτητές ως ιδιαίτερα χρήσιμη, φανερώνει την αξία της εμπλοκής των φοιτητών στη διαδικασία της αυτο-αξιολόγησης και υποδεικνύει πως είναι απαραίτητη η ύπαρξή της, γιατί έτσι προάγονται οι μεταγνωστικές δεξιότητες και αυξάνεται η αίσθηση της αυτονομίας τους. Η παραπάνω διαπίστωση ενισχύει τα ευρήματα μίας προγενέστερης έρευνας, σύμφωνα με τα οποία οι 24 φοιτητές ΦΑ που δίδασκαν το εθνικό αναλυτικό πρόγραμμα της Αγγλίας σε παιδιά 7-11 ετών και αυτο-αξιολογούσαν τη διδασκαλία τους μετά από κάθε μάθημα, αύξησαν σημαντικά την ικανότητά τους ως προς το σχεδιασμό, τη διδασκαλία και την αξιολόγηση δραστηριοτήτων ΦΑ (Chedzoy, 2000).

Ο κυριότερος περιορισμός της παρούσας έρευνας είναι το περιορισμένο δείγμα της. Για να μπορούν, κατά συνέπεια, τα συμπεράσματά της να γενικευτούν, χρειάζεται η θετική επίδραση του μαθήματος της Πρακτικής Άσκησης στα Σχολεία που παρακολουθούν οι φοιτητές στο ΤΕΦΑΑ Θεσσαλίας να επιβεβαιωθεί και σε παρόμοιες μελλοντικές μελέτες. Επίσης, οι ψυχομετρικές ιδιότητες του ερωτηματολογίου αξιολόγησης της υποστήριξης των καθηγητών και της καταλληλότητας του υποστηρικτικού υλικού πρέπει να ελεγχθούν και σε ευρύτερα δείγματα φοιτητών.

Προοπτική του μαθήματος Πρακτική Άσκηση στα Σχολεία του ΤΕΦΑΑ Θεσσαλίας. Σύμφωνα με όσα προαναφέρθηκαν, το μάθημα Πρακτική Άσκηση στα Σχολεία που παρακολουθούν οι φοιτητές του ΤΕΦΑΑ Θεσσαλίας στο 4ο έτος κατά το ακαδημαϊκό έτος 2009-2010, φαίνεται να εμπεριέχει αρκετά από τα σύγχρονα στοιχεία που συναντήθηκαν στην βιβλιογραφία (Σίμου & Παπαϊωάννου, 2011).

Στα θετικά του στοιχεία μπορούν να καταλογιστούν η εφαρμογή της προ - πρακτικής άσκησης σε ελεγχόμενες συνθήκες διδασκαλίας κατά το 2^ο έτος, η ύπαρξη του τριαδικού μοντέλου συνεργασίας μεταξύ φοιτητή - εν' ενεργεία καθηγητή ΦΑ- επιβλέποντα από το πανεπιστήμιο, η προαγωγή μετά-γνωστικών δεξιοτήτων μέσα από τη συμπλήρωση των λιστών αυτο-παρατήρησης και η εμπλοκή των φοιτητών στη διαδικασία της αυτο-αξιολόγησης. Ωστόσο, αρκετές είναι οι μελλοντικές προκλήσεις που χρειάζεται να αντιμετωπίσει το εν' λόγω μάθημα, προκειμένου να γίνει περισσότερο ποιοτικό και αποτελεσματικό, τόσο για τους φοιτητές, όσο και για τους εμπλεκόμενους καθηγητές.

Συγκεκριμένα, χρειάζεται η φιλοσοφία του μαθήματος Πρακτική Άσκηση στα Σχολεία να εμποτιστεί με τις αρχές της συνεργατικής μάθησης και της αμοιβαίας διδασκαλίας. Έτσι, οι σχέσεις του φοιτητή με τον πανεπιστημιακό επιβλέποντα και με τον εν' ενεργεία καθηγητή ΦΑ θα αποτελούν σχέσεις βαθιάς και ειλικρινούς συνεργασίας και όχι σχέσεις ειδικού-αρχάριου. Και επειδή η ποιότητα της διδασκαλίας των φοιτητών εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την ποιότητα της διδασκαλίας των εν' ενεργεία καθηγητών (Collier & Hebert, 2004; Hill & Brodin, 2004), μεγάλη έμφαση θα πρέπει να δοθεί σε προγράμματα επιμόρφωσης των διορισμένων καθηγητών ΦΑ, με σκοπό την κατάρτισή τους σε θέματα συμβουλευτικής, για να μπορούν ως μέντορες πλέον και όχι ως επιβλέποντες να ανταπεξέλθουν στον απαιτητικό ρόλο της καθοδήγησης των φοιτητών τους. Μία ακόμη πρόκληση για το μάθημα της ΠΑ αποτελεί η εφαρμογή της μεθόδου της αμοιβαίας διδασκαλίας, κατά την οποία οι φοιτητές σε ζευγάρια θα τοποθετούνται στο ίδιο σχολείο, θα παρατηρούν ο ένας τη διδασκαλία του άλλου και θα ανατροφοδοτούνται μεταξύ τους.

Ακόμη, στα πλαίσια της πλήρους επαγγελματικής τους προετοιμασίας, χρειάζεται οι φοιτητές να εμπλέκονται σε όλους τους χώρους δράσης του μελλοντικού τους επαγγέλματος. Κατά συνέπεια θα πρέπει, εκτός από τη διδασκαλία του μαθήματος ΦΑ, να ασκούν και καθήκοντα που απορρέουν από την ενεργητική τους συμμετοχή στο ευρύτερο σχολικό περιβάλλον, όπως να συνεργάζονται με άλλους καθηγητές, να παίρνουν μέρος στις εκπαιδευτικές συναντήσεις, να επικοινωνούν με τη διεύθυνση του σχολείου και να ενημερώνουν τους γονείς των μαθητών τους. Τέλος, η αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών μπορεί να βοηθήσει στην αναβάθμιση του μαθήματος της ΠΑ μέσα από τη δημιουργία εικονικών δωμάτων τηλεδιάσκεψης οι φοιτητές και οι συνεργαζόμενοι καθηγητές τους θα μπορούν να ανταλλάσσουν ιδέες και να μοιράζονται τις εμπειρίες τους (Weiss & Weiss, 2001).

Σημασία για τη Φυσική Αγωγή

Η σημασία της παρούσας έρευνας για τη φυσική αγωγή (ΦΑ) είναι μεγάλη, για ποικίλους λόγους. Πρώτον, αφορά στην πρακτική άσκηση των μελλοντικών καθηγητών ΦΑ, στην οποία η ελληνική βιβλιογραφία είναι πολύ περιορισμένη, παρά την κοινή ομολογία ότι αποτελεί το πολυτιμότερο και το πιο διαδεδομένο εκπαιδευτικό μέσο της προετοιμασίας των φοιτητών ΦΑ. Δεύτερον, η δημοσίευση των στοιχείων για τη δομή και το περιεχόμενο του μαθήματος Πρακτική Άσκηση στα Σχολεία του ΤΕΦΑΑ Θεσσαλίας, μπορεί να συμβάλει στο σχεδιασμό και στην εφαρμογή αποτελεσματικών προγραμμάτων ΠΑ της ΦΑ στο μέλλον. Τέλος, μέσα από τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας των προγραμμάτων ΠΑ σύμφωνα με τις διεθνείς τάσεις και τις προοπτικές του μέλλοντος, μπορεί να βελτιωθεί και η ποιότητα της διδασκαλίας της φυσικής αγωγής στα ελληνικά σχολεία στο άμεσο μέλλον.

Σημασία για την Ποιότητα Ζωής

Η παρούσα έρευνα μπορεί να συνεισφέρει στη διαμόρφωση ποιοτικότερων προγραμμάτων ΠΑ και κατ' επέκταση στην επαγγελματική ανάπτυξη των εκκολαπτόμενων καθηγητών φυσικής αγωγής. Μάλιστα, λόγω της εξεχουσας σημασίας που έχει η πρακτική άσκηση για τους φοιτητές ΦΑ, η ποιοτική της αναβάθμιση μπορεί να έχει έμμεσο αντίκτυπο στη βελτίωση της ποιότητας της ζωής, τόσο των μελλοντικών καθηγητών ΦΑ, όσο και των μαθητών τους.

Βιβλιογραφία

- Britton, L. R., & Anderson, K. A. (2010). Peer coaching and pre-service teachers: Examining an underutilised concept. *Teaching and Teacher Education*, 26, 306-314.
- Caprara, G. V., Barbaranelli, C., Steca, P., & Malone, P. S. (2006). Teachers' self efficacy beliefs as determinants of jobs satisfaction and students' academic achievement: a study at the school level. *Journal of School Psychology*, 44, 473-490.
- Carney, C., & Chedzoy, S. (1998). Primary student teachers prior experiences and their relationship to estimated competence to teach the national curriculum for physical education. *Sport, Education and Society*, 3(1), 19-36.
- Chedzoy, S. (2000). Students' perceived competence to teach physical education to children aged 7 to 11 years in England. *European Journal of Physical Education*, 5, 104-127.
- Collier, D., & Hebert, F. (2004). Undergraduate physical education teacher preparation: What practitioners tell us. *Physical Educator*, 61, 102-113.
- Deci, E. L., & Ryan, R.M. (1985). *Intrinsic motivation and self-determination in human behavior*. New York: Plenum.
- Gorozydīs, G., & Papaioannou, A. (2011) Teachers' self-efficacy, achievement goals, attitudes and intentions to implement the new Greek physical education curriculum. *European Physical Education Review*, 17, 231-253.
- Goudas, M., Dermitzaki, I., & Bagiatis K. (2000). Predictors of students' intrinsic motivation in school physical education. *European Journal of Psychology of Education*. 15, 271-280.
- Farrell, T. (2008). "Here is the book, go and teach": ELT practicum support. *RELC Journal*, 39, 226-241.
- Gurvitsch, R., & Metzler, M.W. (2009). The effects of laboratory-based and field-based practicum experience on pre-service teachers' self-efficacy. *Teaching and Teacher Education*, 25, 437-443
- Hardy, C. (1999). Preservice teachers' perceptions of learning to teach in a predominantly school-based teacher education program. *Journal of Teaching in Physical Education*, 18(2), 175-98.
- Hill, G., & Brodin, K.L. (2004). Physical education teachers' perceptions of the adequacy of university course work in preparation for teaching. *Physical Educator*, 61(2), 75-87.
- Humphries, C., & Ashy, M. (2006). The confidence I needed': elementary education majors' perceptions of teaching physical education. *Teacher Development*, 10, 179-196.
- LaMaster, K. (2001). Enhancing preservice teachers field experiences through the addition of a service-learning component. *Journal of Experiential Education*, 24, 27-33.
- Matanin, M., & Collier, C. (2003). Longitudinal analysis of preservice teachers' beliefs about teaching physical education. *Journal of Teaching in Physical Education*, 22, 153-168.
- McAuley, E., Duncan, T., & Tammen V.V. (1989). Psychometric properties of the Intrinsic Motivation Inventory in a competitive sport setting: A confirmatory factor analysis. *Research Quarterly for Exercise and Sport*, 60, 48-58.
- Ong'ondo, C.O., & Jwan, J.O. (2009). Research on student teacher learning, collaboration and supervision during the practicum: A literature review. *Educational Research and Review*, 4, 515-524.
- Σίμου Θ., & Παπαϊωάννου, Α. (2011). Για μια Αποτελεσματική Πρακτική Άσκηση Φυσικής Αγωγής στα Σχολεία: Ανασκόπηση. *Αναζητήσεις στη Φυσική Αγωγή και Αθλητισμό* (υπό δημοσίευση).
- Taylor, I., Ntoumanis, N., & Standage, M. (2008). A self-determination theory approach to understanding antecedents of teachers' motivational strategies in physical education. *Journal of Sport and Exercise Psychology*, 30, 75-94.
- ΤΕΦΑΑ Αθηνών (2011). *Οδηγός Προπτυχιακών Σπουδών του ΤΕΦΑΑ του Ε.Κ.Π.Α.* Ανακτήθηκε από http://www.phed.uoa.gr/fileadmin/phed.uoa.gr/uploads/stella/Odhgos_spoudwn_2011.pdf την 15η Μαρτίου 2011.
- ΤΕΦΑΑ Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (2011). *Οδηγός Προπτυχιακών Σπουδών ακαδημαϊκού έτους 2010 - 2011.* Ανακτήθηκε από <http://webzone.itc.auth.gr:40001/article.aspx?id=16> την 15η Μαρτίου 2011.
- ΤΕΦΑΑ Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης (2011). Ανακτήθηκε από <http://www.phyed.duth.gr/gr/undergraduate/default.aspx#> την 15η Μαρτίου 2011.
- ΤΕΦΑΑ Θεσσαλίας (2008). *Οδηγός Σπουδών.* Ανακτήθηκε από http://www.pe.uth.gr/cms/images/stories/academic/ustudies/Odigos_spoudwn_Ellinikos.pdf την 23 Οκτωβρίου 2011.
- ΤΕΦΑΑ Σερών (2009 - 2010). *Οδηγός Προπτυχιακών Σπουδών 2009 - 2010.* Ανακτήθηκε από

- <http://www.phedsr.auth.gr/undergrad.html> την 15η Μαρτίου 2011.
- Tschannen-Moran, M., & Woolfolk Hoy, A. (2001). Teacher efficacy: capturing an elusive construct. *Teaching and Teacher Education*, 17, 783-805.
- Τσιγγίλης, Ν. (2005). *Το Μοντέλο των χαρακτηριστικών της εργασίας και ο ρόλος της αυτο-αποτελεσματικότητας σε καθηγητές φυσικής αγωγής*. Αδημοσίευτη Διδακτορική Διατριβή. Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας.
- Vallerand, R.J. (1997). Toward a hierarchical model of intrinsic and extrinsic motivation. In M.P. Zanna (Eds), *Advances in experimental social psychology* (pp.271-360). San Diego: Academic Press.
- Wang, C. K. J., & Liu, W. C. (2008). Teachers' motivation to teach national education in Singapore: A self-determination theory approach. *Asia Pacific Journal of Education*, 28(4), 395-410.
- Weiss, E. M., & Weiss, S. (2001). Doing reflective supervision with student teachers in a professional development school culture. *Reflective Practice*, 2, 125-154.
- Woolfolk Hoy, A. (2000). *Changes in teacher efficacy during the early years of teaching*. Paper presented at the annual meeting of the American Educational Research Association, New Orleans, LA.
- Wright, S. (1999). A comparative view of teaching practice in physical education. *International Sports Studies*, 21, 55-68.

Παράρτημα Α

Βεβαίωση Καθηγητή Φυσικής Αγωγής Σχολείου

Φοιτητής: ..... Τμήμα: .....
 Σχολείο: ..... Ημερομηνία: .....

ΕΡΓΑΣΙΕΣ

1. <u>Παρουσία φοιτητή/φοιτήτριας</u> ☐	Ναι	Όχι
▪ Έκανε το μάθημά του	☐	☐
▪ Ήρθε στο σχολείο στην ώρα του	☐	☐
▪ Η εμφάνισή του ήταν κατάλληλη	☐	☐
2. <u>Ασφάλεια μαθητών</u> ☐	Ναι	Όχι
▪ Τηρήθηκαν οι βασικές προϋποθέσεις ασφάλειας για τους μαθητές	☐	☐
3. <u>Υλοποίηση ημερήσιου πλάνου</u> ☐	Ναι	Όχι
▪ Γενικά, η διδασκαλία ανταποκρινόταν στο περιεχόμενο του ημερήσιου πλάνου	☐	☐
4. <u>Φάκελος φοιτητή/φοιτήτριας</u> ☐	Ναι	Όχι
▪ Παρέδωσε ημερήσιο πλάνο	☐	☐
▪ Παρέδωσε συνοδευτικό υλικό για τους μαθητές (κάρτες κριτηρίων, άλλες φωτοτυπίες για μαθητές κ.α.)	☐	☐
▪ Παρέδωσε λίστα αυτό-παρατήρησης	☐	☐
▪ Παρέδωσε λίστα αυτοαξιολόγησης	☐	☐

ΜΑΘΗΤΕΣ

Πως ανταποκρίθηκαν οι μαθητές σε αυτό το μάθημα;

Πάρα
πολύ καλά

Πολύ
καλά

Λίγο
καλά

Καθόλου
καλά

ΑΛΛΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ Ή ΑΠΡΟΟΠΤΑ ΣΤΗ ΔΙΕΞΑΓΩΓΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Υπογραφή

Παράρτημα Β

Λίστα Εργασιών του Επιβλέποντα Καθηγητή Πανεπιστημίου Θεσσαλίας

Φοιτητής: ..... Τμήμα: .....
Σχολείο: ..... Ημερομηνία: .....

ΕΡΓΑΣΙΕΣ

1. Έλεγα το Ντοσιέ, δηλαδή... **Ναι** **Όχι**
- ... αν υπάρχουν υπογεγραμμένες βεβαιώσεις από το καθηγητή του σχολείου για όλα τα μαθήματα μέχρι τη σημερινή ημέρα;
  - ... αν υπάρχουν όλα τα αναλυτικά σχέδια μαθημάτων του ντοσιέ μέχρι τη σημερινή ημέρα;
  - ... αν είναι συμπληρωμένες οι αντίστοιχες λίστες αυτό-παρατήρησης που συνοδεύουν τα αναλυτικά σχέδια μαθημάτων.
  - ... αν υπάρχει σε κάθε σχέδιο μαθήματος το αντίστοιχο συνοδευτικό υλικό για τους μαθητές (κάρτες κριτηρίων, άλλες φωτοτυπίες για μαθητές κ.α.)
2. Παρατήρησα συστηματικά την ωριαία διδασκαλία και... **Ναι** **Όχι**
- ... συμπλήρωσα τη γενική φόρμα αξιολόγησης της ωριαίας διδασκαλίας;
3. Μετά τη διδασκαλία... **Ναι** **Όχι**
- ... έδωσα την απαραίτητη ανατροφοδότηση στον φοιτητή σχετικά με τον τρόπο διεξαγωγής του μαθήματος και τι θα μπορούσε να βελτιώσει στη διδασκαλία του;
  - ... συζήτησα με τον καθηγητή φυσικής αγωγής του σχολείου για τη συμπεριφορά και την απόδοση του φοιτητή;

ΜΑΘΗΤΕΣ

Πάρα πολύ καλά   Πολύ καλά   Λίγο καλά   Καθόλου καλά

Πως ανταποκρίθηκαν οι μαθητές σε αυτό το μάθημα;

ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

ΑΛΛΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ Ή ΑΠΡΟΟΠΤΑ ΣΤΗ ΔΙΕΞΑΓΩΓΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Παράρτημα Γ

Λίστα Αξιολόγησης για τον Επιβλέποντα Καθηγητή Πανεπιστημίου

Ονοματεπώνυμο Διδάσκοντα/Επιβλέποντα:

Ονοματεπώνυμο φοιτητή/τριας: _____

Ημερομηνία Διδασκαλίας _____

«ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΣΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ» 4 ^ο ΕΤΟΣ		ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	Μέγιστες Μονάδες	Βαθμός
ΠΡΙΝ ΤΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ 50%	Πλάνα διδασκαλίας & Σχέδια έκτακτης ανάγκης	Είχε πλάνο διδασκαλίας & σχέδιο έκτακτης ανάγκης;	2	
	Στόχος	Είχε σαφή μαθησιακό στόχο για το μάθημα και για κάθε δραστηριότητα;	1	
	Λίστες αυτό-παρατήρησης	Είχε σχεδιάσει για κάθε πλάνο διδασκαλίας και την αντίστοιχη λίστα αυτό-παρατήρησης;	1	
	Συνοδευτικό υλικό	Είχε προετοιμάσει τα απαραίτητα υλικά (αθλητικό υλικό, κάρτες κριτηρίων για του μαθητές κ.α.);	1	
ΣΥΝΟΛΟ			5	

ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ 40%	Στιλ διδασκαλίας	Χρησιμοποίησε μαθητο-κεντρικά στιλ διδασκαλίας (αυτοελέγχου, αμοιβαίο, κατευθυν. ανακάλυψης κ.α.);	0,5	
	Αυτονομία	Ενθάρρυνε τους μαθητές να πάρουν πρωτοβουλίες και να αναπτύξουν την αυτονομία τους;	0,5	
	Ασφάλεια	Ήταν οι μαθητές ασφαλείς συνεχώς;	0,5	
	Συνέπεια ενθουσιασμός	(1) Ήταν 15' πριν το μάθημα στο σχολείο; (2) Έδειχνε ενθουσιασμό την ώρα της διδασκαλίας;	0,5	
	Ενεργός χρόνος συμμετοχής	Μεγιστοποίησε τον ενεργό χρόνο συμμετοχής των μαθητών;	0,5	
	Οργάνωση τάξης	Ήταν συνεπής στην τήρηση των κανόνων που όρισε στο πρώτο μάθημα; [π.χ. (α) για την ενδυμασία και υπόδηση, (β) τον τρόπο μεταφοράς και διανομής των υλικών, (γ) το χωρισμό των ομάδων, (δ) τον τρόπο επικοινωνίας μας, (ε) τις συνέπειες των ανάρμοστων συμπεριφορών κ.α.;]	0,5	
Ανατροφοδότηση	(1) Ήταν θετική και ενθαρρυντική; (2) Έδινε σαφείς και σύντομες οδηγίες-διορθώσεις;	0,5		
Καινοτομία	(1) Έδωσε έμφαση μέσα από κατάλληλα σχεδιασμένες δραστηριότητες σε καινοτόμα στοιχεία της Φυσικής Αγωγής όπως: (α) άσκηση για υγεία (οφέλη άσκησης, πώς και κάθε πότε να γυμνάζομαι κ.α.), (β) δεξιότητες ζωής (καθορισμός στόχων, επίλυση προβλημάτων, θετική σκέψη, συνεργασία κ.α.); (2) Έδωσε πρωτοβουλίες στους μαθητές μέσω τις μεθόδου PROJEKT για να προσεγγίσουν θέματα όπως: τίμιο παιχνίδι, ισότητα φύλων, άσκηση & διατροφή, άσκηση & κάπνισμα, αναβολικά στον αθλητισμό κ.α.;	0,5		
ΣΥΝΟΛΟ			4	

ΜΕΤΑ ΤΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ 10%	Λίστες αυτό-παρατήρησης	Είχε συμπληρώσει την προηγούμενη λίστα αυτό-παρατήρησης;	0,5	
		Κράτησε σημειώσεις στη λίστα αυτό-παρατήρησης ώστε να βελτιώσει τα πλάνα και την διδασκαλία των επόμενων μαθημάτων;	0,5	
ΣΥΝΟΛΟ			1	

Σχόλια/Παρατηρήσεις → Προτάσεις για βελτίωση σε επόμενο μάθημα

ΓΕΝΙΚΟΣ ΒΑΘΜΟΣ

Παράρτημα Δ1**Οδηγίες Σχεδίασης Λίστας Αυτό-Παρατήρησης από το Φοιτητή****1. Γιατί να συμπληρώνω λίστα αυτό-παρατήρησης (ΑΤ) μετά από κάθε μάθημα;**

Οι λίστες αυτοπαρατήρησης είναι εξαιρετικά χρήσιμες γιατί θέτουμε συγκεκριμένα και μετρήσιμα κριτήρια για τη διδασκαλία μας. Αυτό μας βοηθάει να:

- i. **Επικεντρώνουμε την προσοχή των μαθητών και τη δική μας σε συγκεκριμένους στόχους μάθησης** ώστε η ανατροφοδότηση να είναι πολύ πιο σαφής και να στοχεύει στα κρίσιμα σημεία.
- ii. **Παρακολουθούμε την επίτευξη των στόχων που είχαμε θέσει πριν τη διδασκαλία** ώστε να βελτιώνουμε την προετοιμασία και τη διδασκαλία σε επόμενο μάθημα.
- iii. **Να ευχαριστιόμαστε τη διδασκαλία** αφού μέσα από την ανατροφοδότηση μπορούμε να παρατηρούμε την πρόοδο τόσο τη δική μας όσο και των μαθητών μας.

2. Υπάρχουν έτοιμες λίστες αυτοπαρατήρησης (ΑΤ);

Η ενδεικνυόμενη πρόταση είναι να αναπτύσσονται από τους διδάσκοντες που ετοιμάζουν και το ημερήσιο πλάνο. Οι λίστες αυτοπαρατήρησης περιέχουν σαφή και μετρήσιμα κριτήρια που «κουμπώνουν» ακριβώς στο εκάστοτε ωριαίο πλάνο, στις ανάγκες των συγκεκριμένων μαθητών και στις προτεραιότητες που θέτει ο διδάσκοντας στην κάθε περίπτωση.

3. Πότε είναι η καλύτερη χρονική στιγμή για να απαντήσω μία λίστα ΑΤ;

Αμέσως μετά το πέρας της κάθε διδακτικής ώρας είναι η ιδανική στιγμή (όχι αργότερα), για να μπορούν να ανακληθούν στη μνήμη με ακρίβεια και «φρεσκάδα» οι απαραίτητες πληροφορίες και εικόνες από το μάθημα που προηγήθηκε.

4. Πως μπορώ να σχεδιάσω τις δικές μου λίστες ΑΤ;

Βήμα 1°: Σχεδιάσε το ωριαίο μάθημα με πολύ μεγάλη σαφήνεια. Όρισε το σκοπό του μαθήματος, τα υλικά, την οργάνωσή του, τις δραστηριότητες και τους στόχους τους, τη χρονική τους διάρκεια καθώς και 1-2 σημεία παιδαγωγικής έμφασης.

Βήμα 2°: Όρισε συγκεκριμένα και μετρήσιμα κριτήρια για κάθε στοιχείο που περιγράφεις στο αναλυτικό σου πλάνο. Όσο πιο λεπτομερή είναι τα κριτήρια που θα αξιολογήσεις, τόσο πιο ακριβή συμπεράσματα θα βγάλεις στο τέλος.

Βήμα 3°: Προσπάθησε να εκφράσεις με ποσοτικούς δείκτες ακόμη και τις ποιοτικές παραμέτρους του μαθήματός σου όπως: τα στιλ διδασκαλίας, την ανατροφοδότηση, τα σημεία παιδαγωγικής έμφασης κ.α. Αξιολόγησε τόσο την ποσότητα, όσο και την ποιότητα των διδακτικών στόχων που επετεύχθησαν.

Βήμα 4°: Καθόρισε την κλίμακα με την οποία θα αξιολογήσεις τα κριτήρια (2θμια, 3θμια κ.α.).

Βήμα 5°: Συμπεριέλαβε σε κάθε λίστα Α.Τ. κάποιες ερωτήσεις που να αποσκοπούν στην αξιολόγηση της ικανοποίησης και της ανταπόκρισης των μαθητών/τριών.

Βήμα 6°: Κράτησε σημειώσεις για το τι πήγε καλά και τι χρειάζεται βελτίωση.

Βήμα 7°: Βελτίωσε το ημερήσιο πλάνο σύμφωνα με τις ποσοτικές και τις ποιοτικές παρατηρήσεις της Α.Τ. για να το χρησιμοποιήσεις την επόμενη φορά.

Παράρτημα Δ2

Υποδειγματικό Σχέδιο Μαθήματος (ακολουθεί υποδειγματική λίστα αυτό-παρατήρησης)

Μπάσκετ : Το σουτ Έμφαση στη δεξιότητα ζωής: Θετική σκέψη-αυτοδιάλογος		
ΜΑΘΗΜΑ 1	<p>Όργανα – Υλικά</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ 1 μπάλα ανά 4 μαθητές ▪ 4-6 στεφάνια ▪ Φωτοτυπία της κάρτας 1.1 (1 ανά 2 μαθητές) ▪ Μολύβια (1 ανά 2 μαθητές) 	<p>Στο τέλος τους μαθήματος οι μαθητές:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Θα έχουν μάθει να κάνουν σουτ από στάση. ▪ Θα εξασκηθούν στη χρήση του θετικού αυτοδιαλόγου.
	ΣΗΜΕΙΑ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ ΕΜΦΑΣΗΣ	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Αυτοδιάλογος είναι οι σκέψεις που κάνουμε και οι απαντήσεις που δίνουμε, συνήθως ασυνείδητα, για να αντιμετωπίσουμε ένα πρόβλημα. Οι ΘΕΤΙΚΕΣ σκέψεις επηρεάζουν ΘΕΤΙΚΑ τα συναισθήματά μας και τη συμπεριφορά μας. ▪ Τονίστε στους βοηθούς ότι ο ρόλος τους είναι να διορθώνουν με θετικό τρόπο και πως από αυτούς εξαρτάται η μάθηση και η βελτίωση των συμμαθητών τους. 		

	ΟΡΓΑΝΩΣΗ		ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΣΧΟΛΙΑ
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	Καθισμένοι σε ημικύκλιο στο κέντρο του γηπέδου μπάσκετ	5' ...	1) Εξηγήστε στους μαθητές ότι θα εξασκηθούν στην τεχνική του σουτ και στην τεχνική του αυτοδιαλόγου. Προτρέψτε να σας πουν τι είναι ο αυτοδιάλογος και να αναφέρουν παραδείγματα θετικών και αρνητικών σκέψεων σε σχέση με το σουτ στο μπάσκετ. Μοιράστε τη φωτοτυπία της κάρτας 1.1 ανά δύο μαθητές.	Αρνητική: «Δεν πρόκειται να το βάλω». Θετική: «Μέσα»
ΚΥΡΙΟ	Σε ομάδες των 4 ατόμων κατά μήκος του γηπέδου και σε απόσταση 5 περίπου μέτρων. Σε κάθε ομάδα το ένα ζευγάρι εκτελεί και το άλλο δίνει ανατροφοδότηση με βάση την κάρτα 1.1 . Μετά από 3 περίπου επαναλήψεις τα ζευγάρια αλλάζουν ρόλους.	4' ... 4' ...	2) Επίδειξη του σουτ από τον καθηγητή και έμφαση στα σημεία-κλειδιά της τεχνικής. 3) Οι μαθητές από τη στάση ετοιμότητας εκτελούν σουτ στον εαυτό τους (3 φορές). Οι συμμαθητές τους διορθώνουν τα 3 σημεία ελέγχου πριν το σουτ και αλλάζουν ρόλους. 4) Η ίδια άσκηση, αλλά το σουτ εκτελείται προς τον απέναντι μαθητή, που είτε κρατάει 1 στεφάνι είτε έχει σχηματίσει με τα χέρια του ένα χαμηλό καλάθι (3 φορές). Οι συμμαθητές τους διορθώνουν τα 3 σημεία ελέγχου κατά το σουτ και αλλάζουν ρόλους.	Επισημάνετε στους βοηθούς να διορθώνουν 2-3 σημεία κλειδιά σε κάθε άσκηση, και όχι παραπάνω.
ΜΕΡΟΣ	Σε κάθε καλάθι 3-4 τετράδες, μία από δεξιά, μία στο κέντρο και μία στα αριστερά της ρακέτας	4' ...	5) Εκτελούν με τους βοηθούς τους βολές στο καλάθι σύμφωνα με την Κάρτα 1.1. Οι συμμαθητές τους διορθώνουν τα 3 σημεία ελέγχου μετά το σουτ και αλλάζουν ρόλους.	
	Καθισμένοι σε ημικύκλιο στο κέντρο του γηπέδου μπάσκετ	3' ...	6) Καλέστε όλους τους μαθητές και παροτρύνετέ τους να σκεφτούν θετικά χρησιμοποιώντας λέξεις κλειδιά («μέσα», «μπορώ», «πόδια», «καρπός», «ήρεμα»).	
	Σε κάθε καλάθι 3-4 τετράδες	4' ...	7) Σουτ και πάλι στο καλάθι κάνοντας θετικές σκέψεις. Ενθαρρύνετε στην αρχή να σκέφτονται φωναχτά .	
ΤΕΛΙΚΟ	2 ομάδες σε κάθε καλάθι. Κάθε ομάδα παρατάσσεται σε σειρά σε μία απόσταση 4 μέτρων από το καλάθι.	5' ...	8) Με το σύνθημα ο 1 ^{ος} μαθητής κάθε ομάδας εκτελεί σουτ, παίρνει το ρημπάουντ, κάνει πάσα στον αμέσως επόμενο και τρέχει στο τέλος της γραμμής της άλλης ομάδας . Κάθε πετυχημένο καλάθι μετράει 1 πόντο και η ομάδα που θα φτάσει πρώτη στους 7 πόντους είναι νικήτρια.	
ΜΕΡ.	Καθισμένοι σε ημικύκλιο στο κέντρο του γηπέδου μπάσκετ	3' ...	9) Τι μάθαμε σήμερα; Ζητήστε παραδείγματα αντικατάστασης αρνητικών από θετικές σκέψεις. Υπενθυμίστε τη χρήση λέξεων-κλειδιών.	

Παράρτημα Δ3

Υποδειγματική Λίστα Αυτό-Παρατήρησης
στο Σχέδιο Μαθήματος του Παρατήματος Δ2

Καθηγητής: ..... Τμήμα: .....
 Σχολείο: ..... Ημερομηνία: .....
 Αριθμός μαθητών που παρακολούθησαν το συγκεκριμένο μάθημα: .....

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

<u>1^η δραστηριότητα</u> ☐	Ναι	Όχι
▪ Βοήθησε ο ΚΦΑ τους μαθητές να κατανοήσουν τη διαφορά των θετικών από τις αρνητικές σκέψεις; ▪ Ανέφεραν οι μαθητές παραδείγματα θετικών και αρνητικών σκέψεων σε σχέση με το σουτ στο μπάσκετ;	☐ ☐	☐ ☐
<u>2^η δραστηριότητα</u> ☐	Ναι	Όχι
▪ Έγινε από τον ΚΦΑ επίδειξη του σουτ τονίζοντας τα σημεία-κλειδιά της τεχνικής;	☐	☐
<u>3^η δραστηριότητα</u> ☐	Ναι	Όχι
▪ Εκτέλεσαν οι μαθητές σουτ στον εαυτό τους; ▪ Γινόταν διόρθωση από τους βοηθούς σύμφωνα με τα κριτήρια της κάρτας 1.1 πριν το σουτ;	☐ ☐	☐ ☐
<u>4^η δραστηριότητα</u> ☐	Ναι	Όχι
▪ Εκτέλεσαν οι μαθητές σουτ προς τον απέναντι συμμαθητή τους; ▪ Γινόταν διόρθωση από τους βοηθούς σύμφωνα με τα κριτήρια της κάρτας 1.1 κατά το σουτ;	☐ ☐	☐ ☐
<u>5^η δραστηριότητα</u> ☐	Ναι	Όχι
▪ Εκτέλεσαν οι μαθητές σουτ προς το καλάθι; ▪ Γινόταν διόρθωση από τους βοηθούς σύμφωνα με τα κριτήρια της κάρτας 1.1 μετά το σουτ;	☐ ☐	☐ ☐
<u>6^η δραστηριότητα</u> ☐	Ναι	Όχι
▪ Ενθάρρυνε ο ΚΦΑ τους μαθητές να σκεφτούν θετικά, δίνοντας τους συγκεκριμένα παραδείγματα με λέξεις κλειδιά («μέσα», «μπορώ», «πόδια», «καρπός», «ήρεμα»);	☐	☐
<u>7^η δραστηριότητα</u> ☐	Ναι	Όχι
▪ Εκτέλεσαν οι μαθητές σουτ προς το καλάθι, κάνοντας φωναχτά θετικές σκέψεις;	☐	☐
<u>8^η δραστηριότητα</u> ☐	Ναι	Όχι
▪ Εκτέλεσαν οι μαθητές σουτ προς το καλάθι με παιγνιώδη μορφή;	☐	☐
<u>9^η δραστηριότητα</u> ☐	Ναι	Όχι
▪ Ανέφεραν στο τέλος του μαθήματος οι μαθητές παραδείγματα αντικατάστασης αρνητικών σκέψεων με θετικές;	☐	☐

Παράρτημα Δ3 (συνέχεια)
Υποδειγματική Λίστα Αυτό-Παρατήρησης

Καθηγητής: ..... Τμήμα: .....
Σχολείο: ..... Ημερομηνία: .....
Αριθμός μαθητών που παρακολούθησαν το συγκεκριμένο μάθημα: .....

ΟΡΓΑΝΑ -ΥΛΙΚΑ

	Ναι	Όχι
▪ Υπήρχαν μπάλες μπάσκετ το λιγότερο ανά 4-5 μαθητές;	☐	☐
▪ Υπήρχαν για σχεδόν κάθε 2 μαθητές φωτοτυπίες της κάρτας 1.1 ;	☐	☐
▪ Είχαν οι μαθητές μολύβια για να γράψουν στις κάρτες;	☐	☐

ΣΗΜΕΙΑ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ ΕΜΦΑΣΗΣ

▪ Τονίστηκε κατά τη διάρκεια του μαθήματος ότι οι ΘΕΤΙΚΕΣ σκέψεις επηρεάζουν ΘΕΤΙΚΑ τα αισθήματά μας και τη συμπεριφορά μας;	☐ 2 φορές τουλάχιστον
	☐ 1 φορά τουλάχιστον
	☐ καμία φορά
▪ Τονίστηκε κατά τη διάρκεια του μαθήματος στους βοηθούς ότι ο ρόλος τους είναι να διορθώνουν με θετικό τρόπο και πως από αυτούς εξαρτάται η μάθηση και η βελτίωση των συμμαθητών τους;	☐ 2 φορές τουλάχιστον
	☐ 1 φορά τουλάχιστον
	☐ καμία φορά

ΜΑΘΗΤΕΣ

Πως ανταποκρίθηκαν οι μαθητές σε αυτό το μάθημα;

Πάρα πολύ καλά	Πολύ καλά	Λίγο καλά	Καθόλου καλά
☐	☐	☐	☐

ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....

ΑΛΛΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ Ή ΑΠΡΟΟΡΤΑ ΣΤΗ ΔΙΕΞΑΓΩΓΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

.....

.....

.....

.....

Παράρτημα Ε

Λίστα Αυτό-Αξιολόγησης για τους Φοιτητές

Όνοματεπώνυμο φοιτητή/τριας:

«ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΣΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ» 4 ^ο ΕΤΟΣ		ΑΥΤΟ-ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	Μέγιστες Μονάδες	Βαθμός
ΠΡΙΝ ΤΗ ΔΙΔΑ-ΣΚΑΛΙΑ 50%	Πλάνο διδασκαλίας & Σχέδιο έκτακτης ανάγκης	Είχα πλάνο διδασκαλίας & σχέδιο έκτακτης ανάγκης;	2	
	Στόχος	Είχα σαφή μαθησιακό στόχο για το μάθημα και για κάθε δραστηριότητα;	1	
	Λίστες αυτό-παρατήρησης	Είχα σχεδιάσει για κάθε πλάνο διδασκαλίας και την αντίστοιχη λίστα αυτό-παρατήρησης;	1	
	Συνοδευτικό υλικό	Είχα προετοιμάσει τα απαραίτητα υλικά (αθλητικό υλικό, κάρτες κριτηρίων για του μαθητές κ.α.);	1	
ΣΥΝΟΛΟ			5	

ΔΙΔΑ-ΣΚΑΛΙΑ 40%	Στιλ διδασκαλίας	Χρησιμοποίησα μαθητο-κεντρικά στιλ διδασκαλίας (αυτοελέγχου, αμοιβαίο, κατευθυν. ανακάλυψης κ.α.);	0,5	
	Αυτονομία	Ενθάρρυνα τους μαθητές να πάρουν πρωτοβουλίες και να αναπτύξουν την αυτονομία τους;	0,5	
	Ασφάλεια	Ήταν οι μαθητές ασφαλείς συνεχώς;	0,5	
	Συνέπεια ενθουσιασμός	(1) Ήμουν 15' πριν το μάθημα στο σχολείο; (2) Έδειχνα ενθουσιασμό την ώρα της διδασκαλίας;	0,5	
	Ενεργός χρόνος συμμετοχής	Μεγιστοποίησα τον ενεργό χρόνο συμμετοχής των μαθητών;	0,5	
	Οργάνωση τάξης	Ήμουν συνεπής στην τήρηση των κανόνων που όρισα στο πρώτο μάθημα; [π.χ. (α) για την ενδυμασία και υπόδηση, (β) τον τρόπο μεταφοράς και διανομής των υλικών, (γ) το χωρισμό των ομάδων, (δ) τον τρόπο επικοινωνίας μας, (ε) τις συνέπειες των ανάρμοστων συμπεριφορών κ.α.;]	0,5	
	Ανατροφοδότηση	(1) Ήταν θετική και ενθαρρυντική; (2) Έδινα σαφείς και σύντομες οδηγίες-διορθώσεις;	0,5	
	Καινοτομία	(1) Έδωσα έμφαση μέσα από κατάλληλα σχεδιασμένες δραστηριότητες σε καινοτόμα στοιχεία της Φυσικής Αγωγής όπως: (α) άσκηση για υγεία (οφέλη άσκησης, πώς και κάθε πότε να γυμνάζομαι κ.α.), (β) δεξιότητες ζωής (καθορισμός στόχων, επίλυση προβλημάτων, θετική σκέψη, συνεργασία κ.α.); (2) Έδωσα πρωτοβουλίες στους μαθητές μέσω τις μεθόδου PROJEKT για να προσεγγίσουν θέματα όπως: τίμιο παιχνίδι, ισότητα φύλων, άσκηση & διατροφή, άσκηση & κάπνισμα, αναβολικά στον αθλητισμό κ.α.;	0,5	
ΣΥΝΟΛΟ			4	

ΜΕΤΑ ΤΗ ΔΙΔΑ-ΣΚΑΛΙΑ 10%	Λίστες αυτό-παρατήρησης	Συμπλήρωσα την αντίστοιχη λίστα αυτό-παρατήρησης;	0,5	
		Κράτησα σημειώσεις στη λίστα αυτό-παρατήρησης ώστε να βελτιώσω τα πλάνα και την διδασκαλία των επόμενων μαθημάτων;	0,5	
ΣΥΝΟΛΟ			1	

Σχόλια/Παρατηρήσεις → Προτάσεις για βελτίωση σε επόμενο μάθημα

ΓΕΝΙΚΟΣ ΒΑΘΜΟΣ